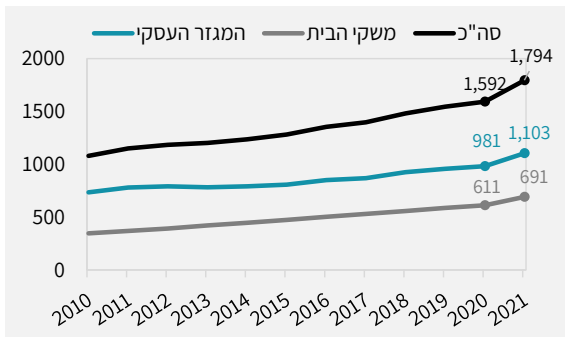

ב. החוב של המגזר הפרטי הלא-פיננסי¹

יתרת החוב של המגזר הפרטי הלא-פיננסי¹ עלתה בשנת 2021 בשיעור של כ-13%, גבוה משמעותית בהשוואה לשיעורי העלייה בשנתיים הקודמות (כ-4% בממוצע בשנים 2019–2020). יתרת החוב של המגזר העסקי הלא-פיננסי עלתה בשנת 2021 בהיקף משמעותי של כ-122 מיליארד ש"ח (12%), בעיקר כתוצאה מגיוסי חוב נטו בהלוואות בנקאיות שהתרכזו במגזר העסקים הגדולים, בעיקר בחברות מענפי הנדל"ן והבינוי. יתרת החוב של משקי הבית עלתה גם היא בהיקף ניכר של כ-80 מיליארד ש"ח (13%), זאת בעיקר בשל עלייה משמעותית ביתרת החוב לדיור, שקצב הגידול שלה הואץ מאוד השנה. גם יתרת החוב שלא-לדיור עלתה השנה בשיעור של כ-10%, לאחר שרשמה ירידה בשנה שעברה.

1. החוב של המגזר הפרטי הלא-פיננסי (העסקי ומשקי הבית)

איור ב'-1: יתרת החוב של המגזר הפרטי הלא-פיננסי מיליארדי ש"ח

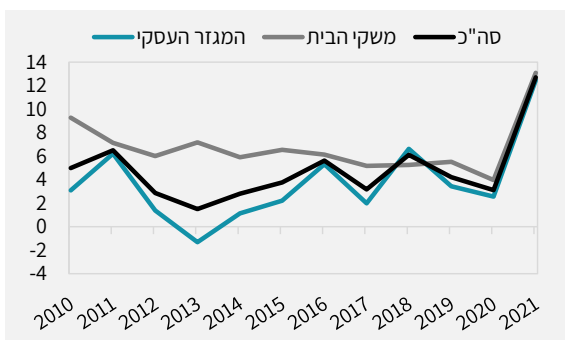

המקור: דיווחים לבנק ישראל, הבורסה לני"ע ועיבודי בנק ישראל.

יתרת החוב של המגזר הפרטי הלא-פיננסי עלתה משמעותית בשנת 2021, הן זו של המגזר העסקי והן של מגזר משקי הבית.

יתרת החוב של המגזר הפרטי הלא-פיננסי המשיכה לגדול במהלך שנת 2021 בהיקף גבוה של כ-202 מיליארדי ש"ח, לרמה של כ-1.8 טריליונים: יתרת החוב של המגזר העסקי גדלה בכ-122 מיליארדים לרמה של כ-1.1 טריליונים, ויתרת החוב של מגזר משקי הבית גדלה בכ-80 מיליארדים לרמה של כ-691 מיליארדים.

איור ב'-2: שיעורי השינוי השנתיים ביתרת החוב של המגזר הפרטי הלא-פיננסי אחוזים

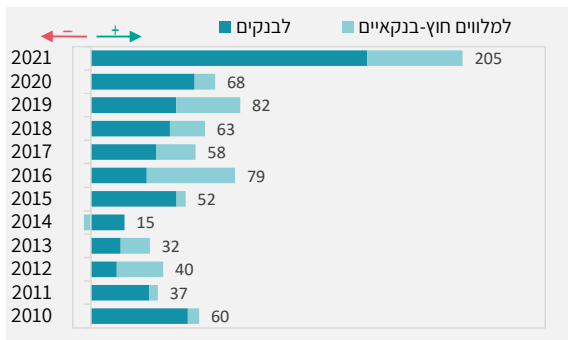
המקור: דיווחים לבנק ישראל, הבורסה לני"ע ועיבודי בנק ישראל.

שיעור השינוי ביתרת החוב בשני המגזרים בשנת 2021 היה גבוה משמעותית בהשוואה לשנים הקודמות.

קצב הגידול ביתרת החוב של המגזר הפרטי הלא-פיננסי הואץ בשנת 2021 לשיעור של כ-13% בסוף השנה – גבוה משמעותית מהממוצע בעשור האחרון, שעמד על ממוצע שנתי של כ-4%. עד לסוף השנה עלתה יתרת החוב של המגזר העסקי בכ-12% (בהשוואה לממוצע שנתי של כ-3% בעשור האחרון) ויתרת החוב של משקי הבית עלתה בכ-13% (בהשוואה לממוצע שנתי של כ-6% בעשור האחרון).

¹ הפרק מתמקד בחוב של המגזר הפרטי הלא-פיננסי למלווים העיקריים (בנקים, גופים מוסדיים, תושבי חוץ ועוד), ואינו כולל חוב למלווים אחרים (כגון חברות אשראי פרטיות). ראו הסבר ברשימת המונחים המרכזיים בסוף הפרק. נתוני החוב לבנקים מבוססים על נתוני המאזנים החודשיים ולא על נתוני הדוחות הכספיים השנתיים, שכן עדיין לא פורסמו לציבור כל הדוחות לשנת 2021.

איור ב'-3: אומדן לגיוסי חוב נטו (תנועות) של סך החוב של המגזר הפרטי הלא-פיננסי מיליארדי ש"ח

המקור: דיווחים לבנק ישראל, הבורסה לני"ע ועיבודי בנק ישראל.

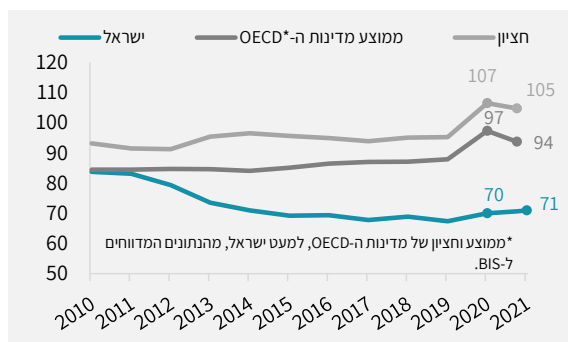
העלייה ביתרת החוב של המגזר הפרטי נבעה השנה מגיוסי חוב נטו, הן מהבנקים והן מהמלווים החוץ-בנקאיים.

גיוס החוב נטו של המגזר הפרטי הסתכם השנה בכ-205 מיליארדי ש"ח, המשך לגיוס החיובי שנרשם בעשור האחרון ובהיקף גבוה מזה של השנים האחרונות.

החוב הבנקאי, שרובו ניתן באמצעות הלוואות, רשם עלייה של כ-152 מיליארד ש"ח והחוב החוץ-בנקאי רשם עלייה של כ-53 מיליארדים.

2. החוב של המגזר העסקי הלא-פיננסי²

איור ב'-4: החוב של המגזר העסקי אחוזי תוצר

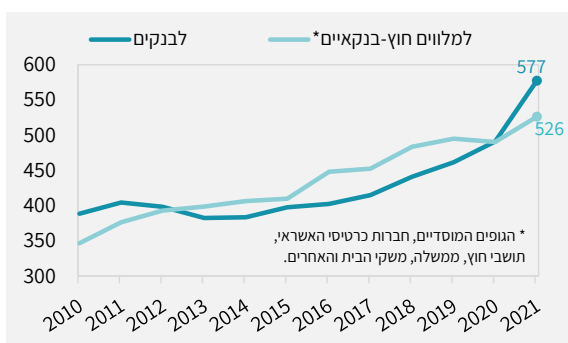
המקור: דיווחים לבנק ישראל, הבורסה לני"ע, הלמ"ס, ה-BIS ועיבודי בנק ישראל.

השנה נרשמה עלייה קלה ביחס החוב העסקי לתוצר, לאחר יציבות ביחס זה בשנים הקודמות. היחס נותר נמוך מהממוצע ומהחציין במדינות ה-OECD.

יחס החוב של המגזר העסקי לתוצר עלה השנה בכ-1 נק' האחוז ועמד בסופה על כ-71%: החוב העסקי עלה בכ-12% והתוצר עלה בכ-11%, במחירים שוטפים.

יחס החוב העסקי לתוצר בישראל נותר נמוך משמעותית בהשוואה בין-לאומית, זאת אף שבמדינות ה-OECD חלה ירידה ביחס זה, לאחר עלייה חדה אשתקד: בשנת 2021 החוב העסקי במדינות אלה ירד בכ-1.5% והתוצר עלה בכ-3.5%.

איור ב'-5: יתרת החוב של המגזר העסקי לפי מלווים מיליארדי ש"ח

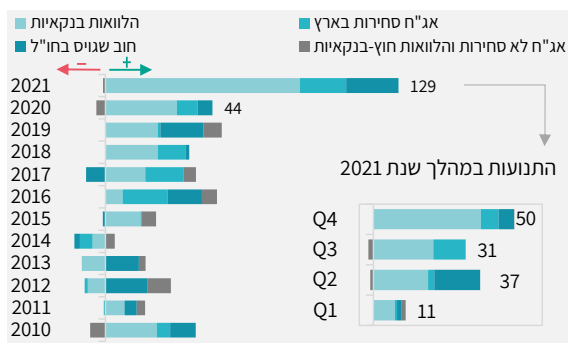
המקור: דיווחים לבנק ישראל, הבורסה לני"ע ועיבודי בנק ישראל.

יתרת החוב של המגזר העסקי גדלה בשנת 2021 משמעותית, הן בחוב לבנקים והן בחוב למלווים החוץ-בנקאיים.

כמחצית מיתרת החוב היא לבנקים, ובמהלך שנת 2021 היא עלתה בכ-86 מיליארדי ש"ח (כ-18%) לכ-577 מיליארדים. יתרת החוב למלווים החוץ-בנקאיים עלתה גם היא בכ-36 מיליארדים (כ-7%) לכ-526 מיליארדים, לאחר ירידה קטנה אשתקד.

² בכל מקום שבו מצוין "המגזר העסקי" הכוונה למגזר העסקי הלא-פיננסי (לא כולל את הבנקים, חברות כרטיסי האשראי והגופים המוסדיים).
³ נתוני ישראל נכונים לחודש דצמבר 2021. נתוני מדינות ה-OECD נכונים לחודש ספטמבר 2021. שיעורי השינוי של מדינות אלה מוצגים במונחים שנתיים.

איור ב'-6: אומדן לגיוס חוב נטו (תנועות) של סך החוב של המגזר העסקי, מיליארדי ש"ח

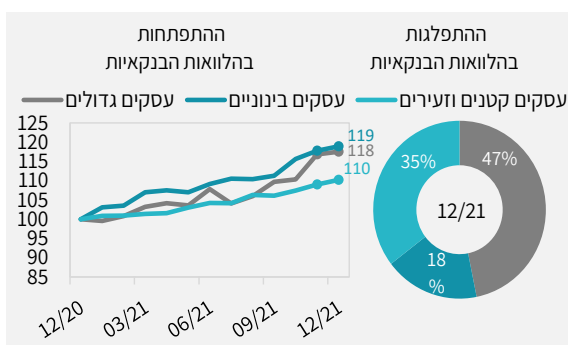

המקור: דיווחים לבנק ישראל, הבורסה לני"ע ועיבודי בנק ישראל.

העלייה ביתרת החוב של המגזר העסקי נבעה מגיוסי חוב נטו (תנועות), שהתרכזו בהלוואות הבנקאיות.

גיוס החוב נטו של המגזר העסקי הסתכם בשנת 2021 בכ-129 מיליארדי ש"ח: רוב הגיוסים (כ-87 מיליארדים, 67% מהגיוסים) היו בהלוואות בנקאיות ובעיקר ברביע האחרון של השנה; הגיוסים נטו בחו"ל הסתכמו בכ-23 מיליארדים, רובם ברביע השני של השנה; באג"ח סחירות בארץ בלטו הגיוסים ברביע השלישי של השנה, בסך של כ-11 מיליארדי ש"ח, על רקע ההנפקות הגבוהות שבוצעו ברביע זה (להרחבה ראו מבט מקרוב בסוף פרק זה).

איור ב'-7: הלוואות הבנקים לפי גודל עסק התפלגות (אחוזים), ההתפתחות (מדד)

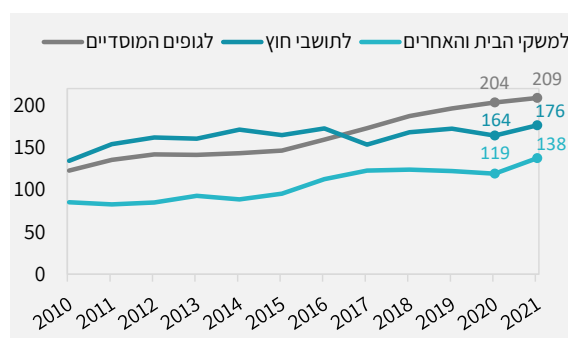

המקור: דיווחי מערכת הבנקאות לפיקוח על הבנקים ועיבודי בנק ישראל.

יתרת ההלוואות שהמגזר העסקי נטל מהבנקים גדלה בשיעור גבוה בכל מגזרי העסקים, בעיקר במגזר העסקים הגדולים והבינוניים.

כמחצית מההלוואות הבנקאיות הן לעסקים גדולים. יתרת ההלוואות לעסקים אלה צמחה במהלך השנה, בעיקר ברביע האחרון, בכ-18%; יתרת ההלוואות לעסקים הבינוניים והעסקים הקטנים-זעירים עלתה במהלך השנה בכ-19% ובכ-10% מתחילת השנה, בהתאמה.

איור ב'-8: החוב של המגזר העסקי למלווים חוץ-בנקאים מרכזיים מיליארדי ש"ח

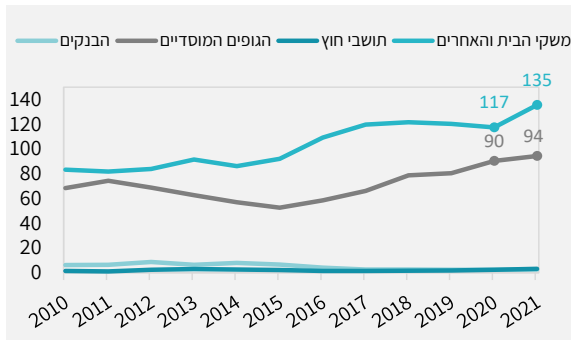

המקור: דיווחים לבנק ישראל, הבורסה לני"ע ועיבודי בנק ישראל.

עיקר העלייה בחוב החוץ-בנקאי היא למשקי הבית ולתושבי חוץ, לצד עלייה מתונה יותר בחוב לגופים המוסדיים.

החוב של המגזר העסקי למלווים חוץ-בנקאים גדל השנה בכ-36 מיליארדי ש"ח (כ-7%) ועמד בסופה על כ-526 מיליארדים: עיקר העלייה (כ-18 מיליארדים) הייתה ביתרת החוב למשקי הבית והאחרים (באמצעות החזקותיהם באג"ח סחירות) - עלייה משמעותית, לאחר שבשנים 2017-2020 לא היו שינויים משמעותיים ביתרה זו; בחוב לתושבי חוץ עלתה היתרה בכ-12 מיליארדי ש"ח; בחוב לגופים המוסדיים נרשמה עלייה מתונה של כ-5 מיליארדי ש"ח.

איור ב'-9: יתרת האג"ח הסחירות בארץ לפי מחזיקים מיליארדי ש"ח

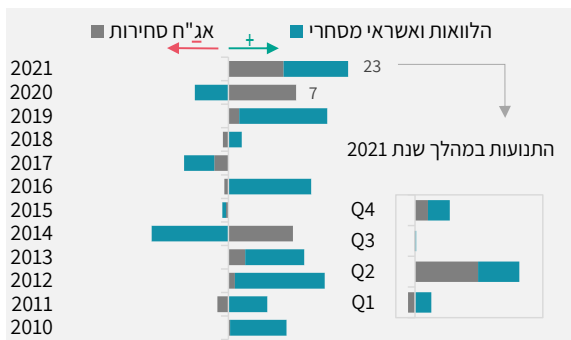

המקור: דיווחים לבנק ישראל, הבורסה לני"ע ועיבודי בנק ישראל.

החזקות משקי הבית והאחרים באג"ח סחירות של המגזר העסקי בארץ התרחבו משמעותית.

יתרת האג"ח הסחירות בארץ של המגזר העסקי עלתה בשנת 2021 בכ-23 מיליארדי ש"ח (כ-11%), גבוהה משמעותית מהשנים האחרונות. החזקות משקי בית ואחרים התרחבו בהיקף ניכר של כ-18 מיליארדים (כ-15%); החזקותיהם של המשקיעים המוסדיים באג"ח אלה התרחבו בכ-4 מיליארדי ש"ח (כ-4%).

איור ב'-10: אומדן לתנועות בחוב של המגזר העסקי בחו"ל, מיליארדי ש"ח

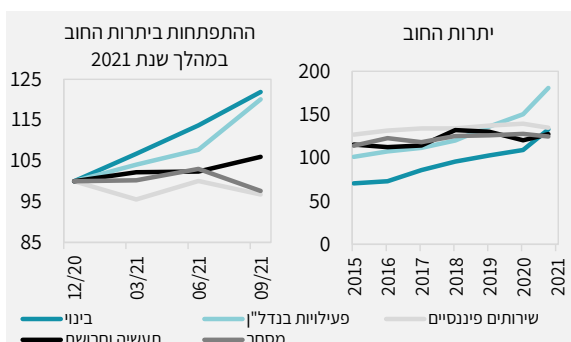

המקור: דיווחים לבנק ישראל, הבורסה לני"ע ועיבודי בנק ישראל.

העלייה בחוב של המגזר העסקי בחו"ל נבעה מגיוסים נטו באג"ח ובהלוואות, והתרכזה ברביע השני של השנה.

גיוס החוב נטו בחו"ל עמד בשנת 2021 על כ-23 מיליארדי ש"ח, רובם (כ-16 מיליארדים) גויסו ברביע השני של השנה. כמחצית מהגיוסים היו באמצעות הלוואות ואשראי מסחרי וכמחצית באמצעות אג"ח סחירות בחו"ל⁴.

איור ב'-11: החוב של חמשת הענפים הגדולים יתרות (מיליארדי ש"ח), ההתפתחות (מדד)

המקור: דיווחים לבנק ישראל, הבורסה לני"ע, למ"ס ועיבודי בנק ישראל.

העלייה ביתרת החוב של החברות מענפי הבינוי והפעילויות בנדל"ן הואצה.

השנה בלטה העלייה ביתרת החוב של החברות מענף הבינוי והחברות בענף פעילויות בנדל"ן בשיעור של כ-22% וכ-20%, בהתאמה. להרחבה ראו "מבט מקרוב".

כ-66% מסך החוב של המגזר העסקי מרוכזים בחמישה ענפים: פעילויות בנדל"ן; שירותים פיננסיים; מסחר; תעשייה וחרושת; וכן בינוי^{5,6}.

⁴ לפירוט נוסף ראו פרק "פעילות מול חו"ל" בפרסום זה.

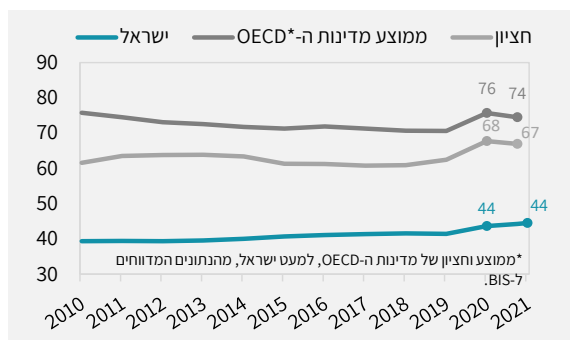
⁵ לפילוח יתרת החוב של המגזר העסקי הלא-פיננסי לפי ענפי הכלכלה, ראו את העבודה בחלקו השני של הפרסום "מבט סטטיסטי 2019".

⁶ נתוני הפילוח לפי ענפים נכונים לסוף ספטמבר 2021. הרכיב העיקרי שלא סווג הוא "הלוואות הישירות מהגופים המוסדיים למגזר העסקי", ששיעורו כ-8% מסך החוב, ולכן החוב של חלק מהענפים מהווה אומדן חסר.

3. החוב של משקי הבית

איור ב'-12: החוב של משקי הבית

אחוזי תוצר

המקור: דיווחים לבנק ישראל, הבורסה לני"ע, למ"ס, BIS ועיבודי בנק ישראל.

בשנת 2021 נרשמה עלייה מתונה ביחס החוב של משקי הבית לתוצר, המשך של מגמת העלייה בשנים הקודמות.

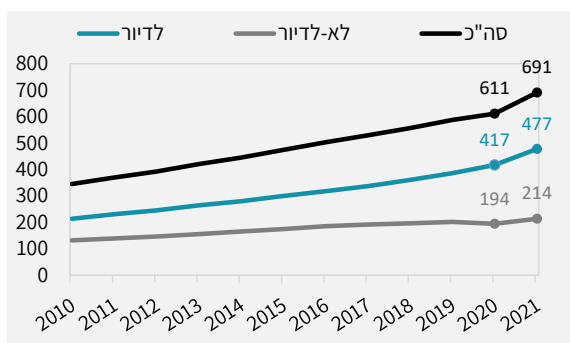
יחס החוב של משקי הבית לתוצר עלה השנה בכ-0.9 נק' האחוז ועמד בסופה על כ-44.5%: החוב של משקי הבית עלה בכ-13% והתוצר עלה בכ-11%, במחירים שוטפים.

למרות העלייה, יחס זה נמוך משמעותית מממוצע מדינות ה-OECD (74%)⁷. במדינות ה-OECD חלה השנה ירידה ביחס זה, לאחר עלייה חדה בו אשתקד, על רקע משבר הקורונה.

איור ב'-13: יתרת החוב של משקי הבית, לדיור ולא-

לדיור

מיליארדי ש"ח

המקור: דיווחים לבנק ישראל ועיבודי בנק ישראל.

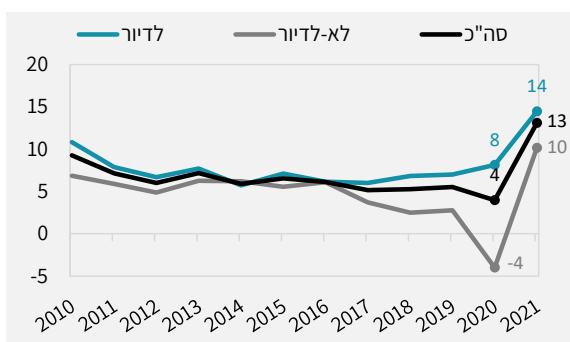
בלטה העלייה הניכרת ביתרת החוב לדיור של משקי הבית; יתרת החוב לא-לדיור שבה לעלות השנה לאחר ירידה בה בשנה הקודמת.

יתרת החוב של משקי הבית עלתה במהלך שנת 2021 בכ-80 מיליארדי ש"ח (13%) לכ-691 מיליארדים: יתרת החוב לדיור עלתה בכ-60 מיליארדים, בהיקף גבוה מהשנים הקודמות; יתרת החוב לא-לדיור גדלה אף היא בכ-20 מיליארדים – חזרה למגמת העלייה בשנים שקדמו לשנת 2020.

איור ב'-14: שיעורי השיעור השנתיים ביתרת החוב של

משקי הבית

אחוזים

המקור: דיווחים לבנק ישראל ועיבודי בנק ישראל.

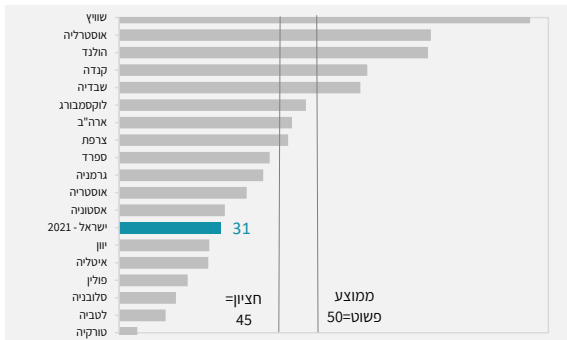
שיעור הגידול בחוב לדיור ממשיך לצמוח בהמשך לשנים הקודמות; גם בחוב לא-לדיור נרשמה עלייה בשיעור השינוי השנתי, בניגוד לירידה בו בשנה שעברה.

קצב הגידול של החוב לדיור ממשיך להיות גבוה, אף יותר מאשר בשנים הקודמות, ועמד בסוף השנה על כ-14%.

בחוב לא-לדיור נרשמה השנה עלייה חדה בשיעור השינוי השנתי לכ-10%, על רקע העלייה בצריכה הפרטית, ולאחר ירידה בו בשנת 2020 על רקע משבר הקורונה.

⁷ נתוני ישראל הם לדצמבר 2021. נתוני מדינות ה-OECD הם לספטמבר 2021. שיעורי השינוי של מדינות אלה מוצגים במונחים שנתיים.

איור ב'-15: החוב לדיור של משקי הבית, שנת 2020 אחוזי תוצר

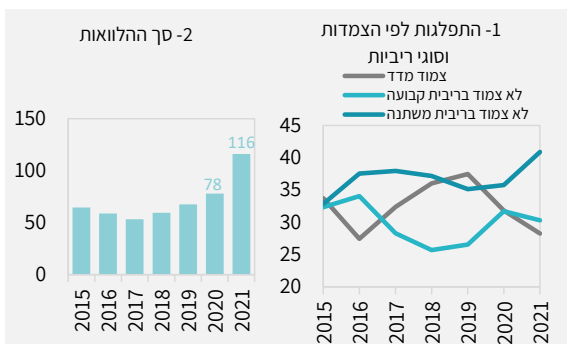

המקור: דיווחים לבנק ישראל, הבוסה לני"ע, למ"ס, OECD ועיבודי בנק ישראל.

למרות הצמיחה בחוב לדיור בישראל, יחס חוב זה לתוצר נותר נמוך בהשוואה בין-לאומית.

יתרת החוב לדיור ביחס לתוצר בישראל עמדה בסוף השנה על כ-31%, זאת בהשוואה ליחס של כ-50% בממוצע של מדינות ה-OECD⁸.

איור ב'-16: הלוואות חדשות לרכישת דירת מגורים שהעמידו הבנקים למשקי הבית אחוזים, מיליארדי ש"ח

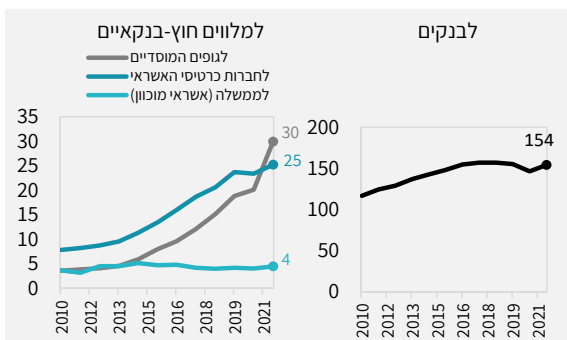
המקור: דיווחי מערכת הבנקאות לפיקוח על הבנקים ועיבודי בנק ישראל.

העלייה בהלוואות לדיור נבעה מעלייה חדה בהיקף המשכנתאות החדשות שנטלו משקי הבית מהבנקים, תוך עלייה בשיעור המשכנתאות החדשות בריבית משתנה.

היקף המשכנתאות החדשות שנטלו משקי הבית מהבנקים בשנת 2021 הסתכם בכ-116 מיליארדי ש"ח, גבוה משמעותית מההיקפים שניתנו בשנים הקודמות (ממוצע של כ-64 מיליארדים לשנה).

כ-41% מהסכום שניטל היה באפיק הלא-צמוד בריבית משתנה, עלייה בהשוואה לשנים הקודמות, זאת על רקע הסרת המגבלה בסוף שנת 2020 על שיעור המשכנתא במסלול הצמוד לריבית הפריים.

איור ב'-17: יתרת החוב של משקי הבית לא-לדיור, לפי מלווים, מיליארדי ש"ח

המקור: דיווחים לבנק ישראל ועיבודי בנק ישראל.

עיקר העלייה בחוב שלא-לדיור התרכז בחוב למלווים חוץ-בנקאיים.

רוב העלייה ביתרת החוב לא-לדיור מקורה בעלייה של יתרות החוב לגופים המוסדיים, בכ-10 מיליארדי ש"ח, ולחברות כרטיסי האשראי, בכ-2 מיליארדי ש"ח, אם כי יתרות החוב לגופים אלה קטנה יחסית. יתרת החוב לא-לדיור לבנקים עמדה בסוף השנה על כ-154 מיליארדי ש"ח ומהווה כ-72% מהחוב לא-לדיור, משקל שהולך ויורד בשנים האחרונות.

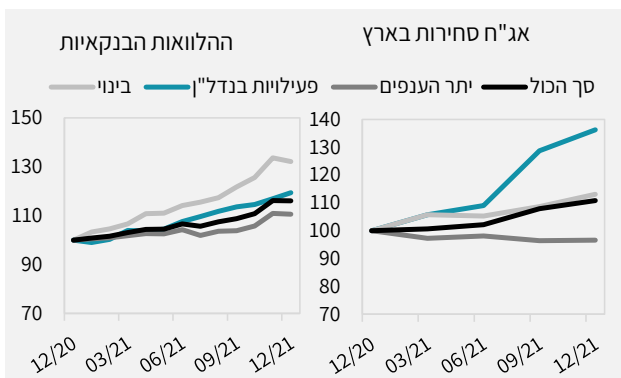
⁸ נתוני ישראל נכונים לחודש דצמבר 2021. נתוני מדינות ה-OECD נכונים לחודש דצמבר 2020.

מבט מקרוב 🔍

◀ מבט מקרוב: פילוח יתרת החוב של המגזר העסקי הלא-פיננסי לפי ענפי המשק⁹

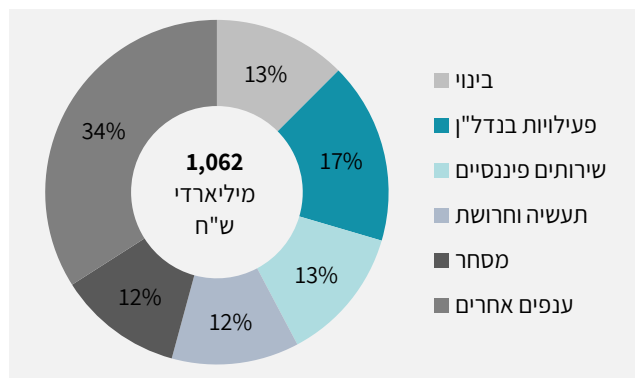
בולטת העלייה ביתרת החוב של חברות מענף פעילויות בנדל"ן באג"ח הסחירות בארץ, ובולטת העלייה של יתרת החוב של חברות הבינוי שמקורו בהלוואות הבנקאיות.

איור ב'-19: ההתפתחות במהלך שנת 2021 ביתרת ההלוואות הבנקאיות וביתרת האג"ח הסחירות בארץ; מדד

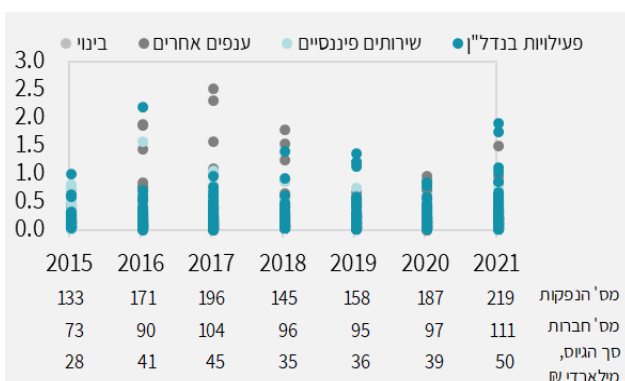
כשני שלישים מיתרת החוב של המגזר העסקי מתרכזים בחמישה ענפים, ובהם – ענף הפעילויות בנדל"ן וענף הבינוי.

איור ב'-18: יתרת החוב של המגזר העסקי בחלוקה לענפי משק, אחוזים; 09/2021

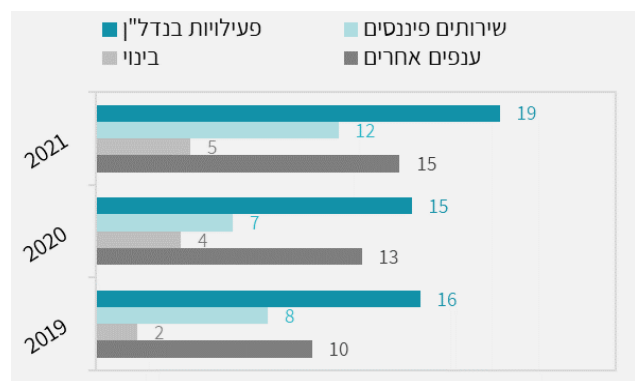
מספר ההנפקות והיקפם גדל השנה, לצד עלייה במספר החברות המנפיקות. ההנפקות התרכזו בעיקר בענף הפעילויות בנדל"ן.

איור ב'-21: פיזור הנפקות האג"ח הסחירות בארץ של המגזר העסקי לפי גודל הנפקה וענף משק; מיליארדי ש"ח

חברות מענף פעילויות בנדל"ן בלטו גם בגיוסי אג"ח בארץ ואף הגדילו את היקף הנפקותיהן השנה.

איור ב'-20: הנפקות האג"ח הסחירות בארץ של המגזר העסקי לפי ענף משק; מיליארדי ש"ח

המקור: דיווחים לבנק ישראל, הבורסה לני"ע, הלמ"ס ועיבודי בנק ישראל.

⁹ הסיווג לענפי המשק נעשה על פי הסיווג הענפי של הלמ"ס, 2011. ענף השירותים הפיננסיים כולל חברות החזקה.

ישנן יתרות חוב שלא סווגו. הרכיב העיקרי שלא סווג הוא ההלוואות הישירות מהגופים המוסדיים למגזר העסקי (כ-8% מסך החוב של המגזר העסקי), זאת משום שהמידע על ההרכב הענפי לוקה בחסר.

ענפים אחרים: צירוף של ענפים שמשקלם בסך החוב של המגזר העסקי נמוך מ-9%.

אינדיקטורים מרכזיים

2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	
החוב של המגזר העסקי הלא-פיננסי							
1103	981	956	924	867	850	807	סך החוב של המגזר העסקי (במיליארדי ש"ח, לסוף תקופה)
129	44	52	37	32	50	21	אומדן לתנועות נטו (במיליארדי ש"ח, מצטבר שנתי)
48	50	52	52	52	53	51	משקל החוב החוץ-בנקאי (באחוזים, לסוף תקופה)
25	25	24	25	25	24	23	משקל החוב הסחיר (באחוזים, לסוף תקופה)
53	52	50	49	49	46	44	משקל החוב הלא-צמוד מדד (באחוזים, לסוף תקופה)
25	26	26	27	28	28	29	משקל החוב הצמוד מדד (באחוזים, לסוף תקופה)
21	22	24	25	24	26	26	משקל החוב הצמוד והנקוב במט"ח (באחוזים, לסוף תקופה)
71	70	67	69	68	69	69	יחס חוב המגזר העסקי לתמ"ג (באחוזים, לסוף תקופה)
החוב של משקי הבית							
691	611	588	557	529	503	474	סך החוב של משקי הבית (במיליארדי ש"ח, לסוף תקופה)
75	25	30	25	26	30	31	אומדן לתנועות נטו – נטילת אשראי נטו (במיליארדי ש"ח, מצטבר שנתי)
116	78	68	60	53	59	65	סך כל נטילת משכנתאות חדשות (במיליארדי ש"ח, מצטבר שנתי)
69	68	66	65	64	63	63	משקל החוב לדיוור (באחוזים, לסוף תקופה)
67	66	66	66	66	65	63	משקל החוב הלא-צמוד מדד (באחוזים, לסוף תקופה)
33	33	34	33	33	34	36	משקל החוב הצמוד מדד (באחוזים, לסוף תקופה)
0.3	0.5	1	1	1	1	1	משקל החוב הצמוד והנקוב במט"ח (באחוזים, לסוף תקופה)
44	44	41	42	41	41	41	יחס חוב משקי הבית לתמ"ג (באחוזים, לסוף תקופה)

המקור: נתונים ועיבודים של בנק ישראל.

מקורות הנתונים ומונחים מרכזיים

החטיבה למידע ולסטטיסטיקה בבנק ישראל מנהלת מערכת של נתונים על הפעילות בשוק האשראי¹⁰. החטיבה אוספת נתונים ומידע מדיווחים וממקורות שונים, מעבדת אותם לכדי מערכת נתונים כוללת ועקבית, ומחשבת את מצרפי האשראי במשק לפי פילוחים שונים. מקורות הנתונים של המערכת הם דיווחי מערכת הבנקאות לפיקוח על הבנקים, דוחות כספיים רבעוניים של חברות כרטיסי האשראי, דיווחים של הגופים המוסדיים למשרד האוצר ולבנק ישראל, הבורסה לניירות ערך בתל אביב, דיווחים ישירים של חברות עסקיות ישראליות גדולות לבנק ישראל על פעילותן מול תושבי חוץ, דיווחים של בנקים ומתווכים פיננסיים אחרים לבנק ישראל על ההחזקות שבידי תושבי חוץ בבנקים פיננסיים ישראלים, וכן משרד האוצר.

■ המגזר הפרטי הלא-פיננסי

המגזר הפרטי הלא-פיננסי מורכב מהמגזר העסקי (חברות עסקיות ישראליות שאינן בנקים, חברות כרטיסי אשראי וגופים מוסדיים) וממגזר משקי הבית. פרק זה מתמקד בחוב של המגזר הפרטי הלא-פיננסי למלווים העיקריים (בנקים, גופים מוסדיים ותושבי חוץ) ולא כולל חוב למלווים אחרים (כגון חברות אשראי פרטיות). ההערכה היא שהיקף פעילותם של המלווים האחרים קטן ביחס לזה של המלווים העיקריים, ובשל מחסור בנתונים הם לא נכללים כיום במצרפי האשראי במשק כמגזר מלווה. ההלוואות שחברות אלה נוטלות והאג"ח שהן מנפיקות, המשמשים למתן אשראי ולצרכים אחרים, נכללים בסך החוב של המגזר העסקי-הלא פיננסי. איסוף נתונים אלה צפוי להתרחב לאחר השלמת איסוף הנתונים על ידי רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון, המופקדת על מתן רישיונות לעוסקים במתן אשראי במסגרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו 2016.

■ יתרת החוב

יתרת החוב מייצגת את מלאי האשראי (positions, stocks) בנקודת זמן מסוימת. יתרת החוב הנסקרת בפרק זה היא מנקודת הראות של המגזרים הללוים במשק, כשערכו של החוב לא תלוי בשווי האג"ח בשוק או בשווי ההלוואות הרשומות בספרי המלווים. יתרות האג"ח מוצגות לפיכך בערך הנקוב המתואם ויתרות ההלוואות מוצגות לפני ניכוי של יתרות ההפרשה להפסדי אשראי, הרשומות בספרי המלווים.

■ גיוס חוב נטו / פירעון חוב נטו (אומדן לתנועות)

גיוסי חוב נטו / פירעונות חוב נטו הם השינוי ביתרת החוב המייצג את הפעילות הכלכלית בשוק האשראי. השינוי ביתרת החוב מושפע מזרמים כלכליים המורכבים מתנועות מימון שונות (אשראי חדש שגויס, כגון נטילת הלוואה או הנפקת אג"ח ו/או אשראי ישן שנפרע, כגון החזר הלוואה או פירעון אג"ח). התנועות כוללות תשלומי ריבית וצבירות ריבית; שינויים במחירים (כגון שינוי במדד המחירים לצרכן בחוב הצמוד מדד); וגורמים נוספים.

מחסור בנתונים ישירים על כל אחד מרכיבים אלה מביא לחישוב אומדן לתנועות – "גיוס חוב נטו / פירעון חוב נטו" – שנגזר מנתוני יתרות החוב. אומדן לתנועות במהלך תקופה נתונה מחושב כהפרש בין יתרת החוב בסוף התקופה ליתרה בתחילתה, בניכוי השינויים במחירים הרלוונטיים.

■ הלוואות לדיר מהבנקים

הלוואות לדיר מהבנקים, כפי שדווחו הלקוחות לבנקים, מוגדרות כהלוואות שמקיימות אחד מתנאים אלה (ובלבד שלא ניתנו למטרת עסק): ההלוואה מיועדת לרכישה או לחכירה של דירת מגורים, בנייתה, הרחבתה או שיפוץ; רכישה של מגרש לבניית דירת מגורים או רכישה של זכות בדירת מגורים תמורת דמי מפתח; או מימון פירעון מוקדם של הלוואה כאמור בשני הסעיפים הראשונים, במלוואה או בחלקה.

■ הלוואות לא-לדיר מהבנקים

הלוואות לא-לדיר מהבנקים, כפי שדווחו הלקוחות לבנקים, מוגדרות כהלוואות שמטרתן אינה דיר, ושניתנו מהבנקים לאנשים פרטיים (כולל יתרת עו"ש שלילי שלילית/משיכת יתר) ולמלכ"רים פרטיים תושבי ישראל. כולל הלוואות בביטחון דירת מגורים שלא למטרת מגורים (הלוואות לכל מטרה).

¹⁰ לפירוט נוסף של הגדרות, מושגים והסברים ראו "מערכת נתוני האשראי בישראל" בחלקו השני של הפרסום [מבט סטטיסטי 2015](#).

■ יתרת העו"ש השלילית ("אוברדראפט") של משקי הבית

יתרת העובר ושב השלילית של משקי בית כלולה ביתרת החוב לא-לדיור לבנקים. היתרה השלילית מוגדרת כניצול בפועל של מסגרת האשראי המוקצית בחשבונות העו"ש של הלקוחות הפרטיים. היה ואושרה חריגה מעבר למסגרת האשראי בחשבונות העו"ש, תיכלל גם חריגה זו בסעיף יתרת העו"ש השלילית.